

Перевірі підлягає уміння тестованого точно та ясно спілкуватися за загальними конкретними та пов'язаними з роботою темами. Тест повинен ставити завдання, що вимагають володіння комунікативними стратегіями, уміння розпізнавати й улагоджувати непорозуміння та лінгвістичні проблеми, що виникають через несподіваний поворот подій або ускладнення ситуації. Тест повинен мати завдання на перевірку вимови, наголосу, ритму та інтонації; володіння граматичними структурами при несподіваних обставинах; об'єму словникового запасу, здатності перекладувати вислів у незвичайних обставинах; уміння вести діалог у відповідному темпі; розуміння різних акцентів і використання уточнювальних стратегій, а також оперативності та інформативності реакції, навіть при несподіваному повороті подій.

Статистичні дані, отримані в результаті тестування, дозволили зробити висновок, що найуразливішими елементами в підготовці персоналу є граматика і розуміння мови на слух. Слабкість володіння тестованих граматику пояснюється помилкою багатьох викладачів відносно того, що граматичним структурам можна навчити на прикладах із стандартної фразеології ІКАО. Проте в стандартній фразеології радіообміну використовується спрощена граматика, яка характеризується великою кількістю еліптичних форм, опусканням артиклів; значно частішим, ніж в звичайній мові, використанням наказового способу та інфінітивних форм дієслів; вживанням стандартних слів фразеології радіообміну в стверджувальних реченнях для передачі функцій питальних.

Кваліфікаційне тестування, від результатів якого залежать здоров'я та життя багатьох людей, повинне з максимально можливою точністю визначати рівень володіння мовою. Проте тестологія свідчить про те, що стовідсоткова точність оцінки рівня володіння мовою недосяжна.

Яна Абсаямова

канд. пед. наук, доцент, м. Київ

РОЛЬ САМОКОНТРОЛЮ ТА САМООЦІНКИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ

Одним із найважливіших процесів, які зараз активно досліджуються науковцями, є професійне становлення та розвиток особистості, де важливе місце нині посідає оволодіння іноземною мовою фахового спрямування.

Професійна самореалізація будь-якого фахівця визначається суб'єктивно, маючи певні прояви особистої творчості: кожен характеризується своїм власним творчим потенціалом. Крім того, процес розвитку творчого потенціалу має певні специфічні закономірності: 1) імманентність – здатність розвиватися, відповідно до природи, що є невід'ємною властивістю кожного індивіда, 2) біогенність – розвиток особистості багато в чому визначається біологічним механізмом спадковості, 3) соціогенність – соціальне середовище, в якому відбувається становлення особистості, впливає на її розвиток, 4) психогенність – процес розвитку особистості є предметом саморегуляції, 5) індивідуальність – особистість унікальна і відрізняється від інших індивідуальною низкою якостей і власним варіантом розвитку, 6) етапи – розвиток людини слідує загальному закону циклічності, що охоплює певні етапи, 7) нерівномірність (нелінійність) – кожна людина унікальна і розвивається власними темпами. Отже, у професійному становленні, що охоплює низку видів діяльності, кожен усвідомлює і «творить» себе виходячи з індивідуальних особливостей, а наведені вище закономірності зумовлюють прояви самоконтролю та самооцінки.

Існують різні підходи до сутності самоконтролю як усвідомлення й оцінки власних дій, психічних процесів і станів: вчені розглядають його за різними характеристиками. Л.С. Рибалко розглядає питання самоконтролю як складової незалежної оцінювальної діяльності, яка включає постановку цілей, пов'язаних з

потребами – мотиви особистості; конкретні заходи, спрямовані на досягнення мети; умови для дій; результат; самоконтроль; навіть корекцію дій. Л.Н. Кулікова трактує його як здатність людини слідувати самому собі, перевіряти себе, повідомляти про власну поведінку та діяльність. Г.А. Собієва – як здатність критично ставитися до власних дій, свідомо регулювати і планувати свою діяльність на основі аналізу змін, які відбуваються, що зрештою призводить до досягнення певної мети. Л.І. Рувинський та А.С. Линда – як самостійну перевірку власних роботи, знань, поведінки, самокорекцію, що призводить до розуміння відхилень в програмі втілення та коригування плану дій.

Таким чином, самоконтроль – це свідоме регулювання особистістю процесів діяльності, у тому числі навчальної, що проявляється не лише в усуненні помилок та ліквідації виявлених недоліків, але й у попередньому плануванні роботи, її виконанні і корекції її результатів у разі невідповідності сформульованому стандарту. Таке регулювання відбувається на основі постійної самооцінки власних дій з точки зору їхньої доцільності та результативності. Наприклад, виконання студентом складних цікавих завдань у процесі оволодіння іноземною мовою фахового спрямування живить самооцінку успішності у цьому виді діяльності. Висока особистісна самооцінка, у свою чергу, генерує відчуття впевненості та задоволення у досягненні успіху і виступає мотивом для подальшої навчальної діяльності, визначаючи якість самоконтролю.

Висновок. Процес та результат будь-якої діяльності є індивідуальними та складними, мають ряд закономірностей, покладаються на власні стандарти та оцінювальні дії людини. З огляду на активну роль особистості студента у процесі оволодіння іноземною мовою фахового спрямування, його внутрішні характеристики і зусилля, такі як самоконтроль і самооцінку, слід розглядати в якості важливих компонентів відповідної діяльності для досягнення високих результатів.

*Татьяна Акоюн
старший преподаватель НАУ, г. Киев*

ФОРМИРОВАНИЕ У СТУДЕНТОВ КУЛЬТУРЫ ОБЩЕНИЯ

Культура общения - это система норм, принципов и правил общения, а также технология их осуществления, разработанные человеческим обществом с целью оптимизации и эффективности коммуникативного взаимодействия. Культура общения имеет два основных компонента: моральный и психологический. Моральный раскрывается в делах и поступках людей согласно их потребностей, интересов, идеалов, жизненных целей. В процессе общения явно или неявно выявляются моральные качества людей, происходит обмен моральными ценностями между его участниками. Психологический компонент культуры общения включает психологические знания, умение распознавать психологию собеседников, адекватно реагировать на их действия и поведение, выбирать относительно каждого соответствующие способы и средства общения, которые бы не противоречили моральным нормам и отвечали бы индивидуальным особенностям человека.

Базовым компонентом культуры общения является гуманное отношение людей один до другого, а ее нормами — вежливость, доброжелательность, формы обращения, выражение благодарности, правила поведения и др. Неотъемлемыми составляющими культуры общения также считаются тактичность, умение понять чувства и настроение других людей, поставить себя на их место, представить возможные последствия собственных поступков. Культура общения предусматривает атмосферу взаимоуважения, внимание к другому человеку и выявление моральных качеств личности.

Общение на занятии происходит в системе “преподаватель-студент” и “студент-студент”. Общение в системе “преподаватель-студент” называется